

**ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ
ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ
(ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ XIX-XXIԴԴ.) / ՄՈՂՈՒԼ 2/**

ՏԱԿՈՒԼՏԵՏ	ՊԱՏՄԱԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ
ԱՄԲԻՈՆ	ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ, ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՆՐԱՆՑ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՄԵԹՈԴԻԿԱՆԵՐԻ
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ ԵՎ ԸՆԹԱՑԻԿ ՄՈՂՈՒԼ	ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ (ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ XIX-XXIԴԴ.) / ՄՈՂՈՒԼ 2/
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԻՉ ԵՎ ՄՈՂՈՒԼՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ	1510B3/04.2- ՄՈՂՈՒԼ 2
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ	ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ (ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ)
ԿՈՒՐՍ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ	1-ԻՆ ԿՈՒՐՍ, ԿԻՍԱՄՅԱԿ 2-ԴԴ
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	<p>1. ՈՒսանողներին հիմնավոր գիտելիքներ հաղորդել XIXդ.- XXդ. սկզբի հայոց պատմության առանձնահատկությունների, հայ ազգային-ազատագրական պայքարի, սոցիալ-տնտեսական, հասարակական-քաղաքական, ու մշակութային կյանքի, ինչպես նաև XXդ. միմյանց հաջորդած Հայաստանի երեք հանրապետությունների քաղաքական, տնտեսական և մշակութային հիմնախնդիրների վերաբերյալ:</p> <p>2. Պարզաբանել պատմագիտության մեջ գոյություն ունեցող իրարամերժ խնդիրները, ներկայացնել նորահայտ նյութեր:</p>
ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ	<p>ԳԻՏԵԼԻՔ</p> <p>1. Նկարագրել XIXդ. ընթացքում պարբերաբար կրկնվող ռուս-պարսկական և ռուս-թուրքական պատերազմների ընթացքը, ռազմական գործողությունները, ճանաչել հրամանատարներին, հերոսներին, հայերի ներգրավվածությունն այդ պատերազմներում, կնքված պայմանագրերը և դրանց ունեցած հետևանքներն ու նշանակությունը:</p> <p>2. Դասակարգել XIXդ. կեսի հայ հասարակական-քաղաքական հոսանքները, ազատագրական խմբակներն ու կուսակցությունները, բացատրել դրանց ծրագրերն ու նպատակները: Բնորոշել 1890-ական թթ. համիդյան կոտորածների դրդապատճառները և հայ ազատագրական շարժման դրսևորումները:</p> <p>3. Նկարագրել XXդ. սկզբին Հայկական հարցի վերաբացման, Առաջին աշխարհամարտի տարիներին կամավորական շարժման ծավալման, Հայոց Մեծ Եղեռնի, 1917թ. Ռուսաստանյան հեղափոխությունների հետևանքները, Անդրկովկասի՝ Ռուսաստանից անջատման հանգամանքները, 1918թ. մայիսյան հերոսամարտերի դերն ու նշանակությունը:</p> <p>4. Ներկայացնել ՀՀ հռչակման հանգամանքները, հանրապետության հասարակական-քաղաքական և մշակութային կյանքը: Սերի պայմանագիրը, 1920թ. հայ-թուրքական պատերազմի պատմությունը:</p> <p>5. Իմանալ ՀՀ խորհրդայնացման հանգամանքները, ՀԽՍՀ պատմությունը ամբողջությամբ, ինչպես նաև Արցախյան շարժման ու Հայաստանի նոր երրորդ հանրապետության հռչակման հանգամանքները:</p>

	<p>6. Ներկայացնել XXդ. երկրորդ կեսի հայ մշակույթի կենտրոնները, հոգևոր և նյութական մշակույթի ձեռքբերումներն ու առանձնահատկությունները:</p> <p>ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ</p> <ol style="list-style-type: none"> Քննել ռուս-թուրքական և ռուս-պարսկական պատերազմների հետապնդած նպատակները, ամփոփել դրանց արդյունքները: Համեմատել պայմանագրերի՝ հայերին վերաբերող հոդվածները, պատկերացնել դրանց էական տարբերությունները: XIXդ. կեսի ազատագրական խմբակներն ու կազմակերպությունները դիտարկել իբրև հայ ազգային կուսակցությունների կազմավորման հիմք: Դարավերջի ազատագրական շարժման դրսևորումները դիտարկել իբրև համիդյան հայաջինջ քաղաքականության իրականացման անմիջական հետևանք: Գնահատել կարևորագույն իրադարձությունները՝ կամավորական շարժումը, Հայոց Մեծ Եղեռնի հետևանքները, ինքնապաշտպանական հերոսամարտերը, համեմատել փետրվարյան և հոկտեմբերյան հեղափոխությունների արդյունքները, նպատակներն ու հետևանքները, Հայաստանի անկախ հանրապետության ստեղծման փաստը: Մեկնաբանել հանրապետության առջև ծառայած հիմնական դժվարությունները, ճիշտ ընկալել Սևրի պայմանագրի բովանդակությունը, փաստարկված բացատրել Հայաստանի խորհրդայնացման հանգամանքները: <p>ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆ</p> <ol style="list-style-type: none"> Տիրապետել հիմնարար գիտելիքների Հայոց պատմության ուսուցանվող ժամանակահատվածի վերաբերյալ: Ձեռք բերված տեսական ու գործնական գիտելիքները ծառայեցնել հասարակական հաղորդակցման իրականացմանը:
--	--

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐ	<ul style="list-style-type: none"> • ԿՐԵԴԻՏՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ - 5 • ԼՍԱՐԱՅԻՆ ԺԱՄ - 64 • ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ - 32 • ՍԵՄԻՆԱՐ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔ - 32 • ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԺԱՄ - 4
--------------------	--

ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆՆԵՐ	Նախնական գիտելիքներ հայոց պատմություն առարկայից՝ ավագ դպրոցի չափորոշիչներին համապատասխան
---------------	--

ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ԵՎ ՌԻՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Խոսքային մեթոդներ (դասախոսություն, զրույց, բանավեճ) 2. Գործնական մեթոդներ 3. Բացատրական-ցուցադրական 4. Ձևական մեթոդներ (իլյուստրացիա, դեմոնստրացիա) 5. Վերարտադրողական մեթոդներ (դասախոսություն-քննարկում, մտազրույց, Վենի դիագրամ, խճանկար, սովորողների թիմային առաջադիմության մեթոդ)
---	---

	<ol style="list-style-type: none"> 1. ԻՐԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ԱՐԴՐԿՈՎԿԱՍՈՒՄ XIXԴ. ՄԿԶԲԻՆ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 Իրադրությունն Անդրկովկասում: 1.2 1804-1813թթ. ռուս-պարսկական պատերազմը: 1.3 1806-1812թթ. ռուս-թուրքական պատերազմը: 1.4 Հայերի մասնակցությունը ռազմական գործողություններին: 2. ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԻԱՑՈՒՄԸ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻՆ <ol style="list-style-type: none"> 2.1 1826-1828թթ. ռուս-պարսկական պատերազմը: 2.2 Հայ կամավորական շարժումը: 2.3 Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միացման պատմական նշանակությունը: 3. ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ 1828-1829ԹԹ. ՌՈՒՍ-ԹՈՒՐԿԱԿԱՆ
--	--

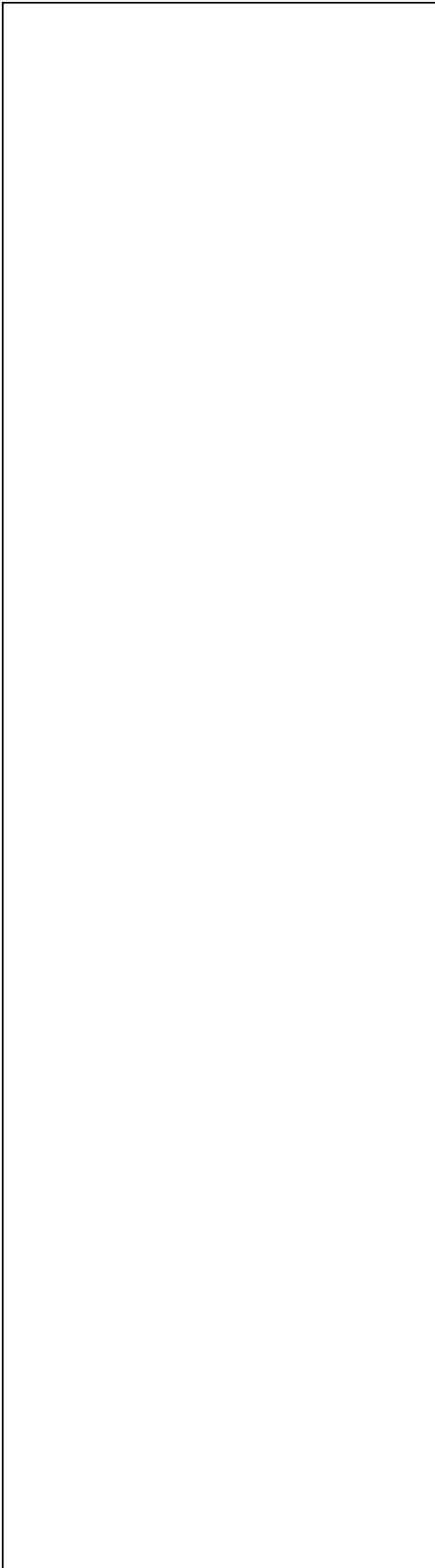
**ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ՀԱՄԱՌՈՏ
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ**

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ

- 3.1** Կարսի գրավումը: Բայազետի ազատագրումը:
- 3.2** Պատերազմական գործողությունները 1829թ.:
- 3.3** Հայերի մասնակցությունը ռազմական գործողություններին:
- 4.** ՊԱՐՄԿԱՀՊԱՏԱԿ ՀԱՅԵՐԻ ԵՎ ԱՐԵՎՍՏԱՀԱՅԵՐԻ ՆԵՐ-ԳԱՂԹԸ 1828-1931թթ.
- 4.1** Պարսկահպատակ հայերի ներգաղթը 1829-1829թթ.:
- 4.2** Ադրիանապոլսի պայմանագիրը: Արևմտահայերի ներգաղթը:
- 5.** ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՌՈՒՄԱՍՏԱՆԻ ԿԱԶՄՈՒՄ 1830-1850թթ.
- 5.1** Հայաստանի ինքնավարության ծրագիրը: Հայկական մարզ:
- 5.2** Վարչական հետագա բաժանումները:
- 5.3** Տնտեսական կացությունը:
- 5.4** Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու կանոնադրությունը՝ «Պալաժենիե»:
- 6.** 1853-1856թթ. ՂՐԻՄԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԵՎ ՀԱՅԵՐԸ
- 6.1** Ռազմական գործողությունները Կովկասյան ճակատում:
- 6.2** Հայ ժողովրդի մասնակցությունը Ղրիմի պատերազմին:
- 7.** ԱՐԵՎՍՏՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ 1830-1860-ԱԿԱՆ ԹԹ.
- 7.1** Արևմտահայության Ազգային սահմանադրությունը:
- 7.2** Զեյթունի 1862թ. ապստամբությունը:
- 8.** ՀԱՅ ՀԱՄԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀՈՍԱՆՔՆԵՐԸ
- 8.1** Պահպանողական հոսանք:
- 8.2** Ազատամտական հոսանք:
- 9.** 1877-1878թթ. ՌՈՒՄ-ԹՈՒՐԲԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ: ՀԱՅ-ԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅՆԱՅՈՒՄԸ
- 9.1** 1877-1878թթ. ռուս-թուրքական պատերազմը:
- 9.2** Հայ ժողովրդի մասնակցությունը պատերազմին:
- 9.3** Հայկական հարցի միջազգայնացումը:
- 10.** ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ 1870-1900-ԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ
- 10.1** Գյուղացիական բարեփոխումները:
- 10.2** Արդյունաբերություն և առևտուր:
- 10.3** Ցարական կառավարության ազգային-գաղութային քաղաքականությունը:
- 11.** ԱԶՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԱՂՏԻ ԽՄԲԱԿՆԵՐՆ ՈՒ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
- 11.1** Զինված պայքայի գաղափարախոսության ձևավորումը:
- 11.2** Ազատագրական գաղտնի խմբակները:
- 11.3** Ազատագրական գաղտնի կազմակերպությունները:
- 12.** ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿՈՒՍԱԿՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
- 12.1** Արմենական կուսակցություն: Ձևավորումը, գործունեությունը, ծրագիրը:
- 12.2** Հնչակյան կուսակցություն: Ձևավորումը, գործունեությունը, ծրագիրը:
- 12.3** ՀՅ դաշնակցություն: Ձևավորումը, գործունեությունը, ծրագիրը:
- 13.** ՖԻԴԱՅԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ
- 13.1** Շարժման նախադրյալները:
- 13.2** Շարժման վերելքը:
- 13.3** Ֆիդայական շարժումը և կուսակցությունները:
- 14.** ԱՐԵՎՍՏԱՀԱՅՈՒԹՅԱՆ ԱԲԴՈՒԼՀԱՄԻԴՅԱՆ ԿՈՏՈՐԱՇՆԵՐԸ 1890-ԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ
- 14.1** Թուրքիայի հայահալած քաղաքականության սաստկացումը:
- 14.2** Մասունի ապստամբությունը: Բարենորոգումների մայիսյան ծրագիրը:
- 14.3** Հայկական կոտորածները 1894-1896թթ.: Մեծ տերություն-

ների դիրքորոշումը:

15. ԱՐԵՎՄՏԱՀԱՅՈՒԹՅԱՆ ԻՆՔՆԱՊԱՇՏՊԱՆԱԿԱՆ ԿՈՒՎՆԵՐԸ 19-ՐԴ ԴԱՐԻ 90-ԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ
- 15.1 Զեյթունի 1895թ. ապստամբությունը:
- 15.2 Ինքնապաշտպանական կռիվները Մալաթիայում, ՈՒՐՖայում, Վանում:
16. ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ ՆՈՐ ՇՐՋԱՆՈՒՄ
- 16.1 Հայ հոգևոր մշակույթը Նոր շրջանում:
- 16.2 Հայ նյութական մշակույթը Նոր շրջանում:
17. ԱՐԵՎՄՏՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ 20-ՐԴ ԴԱՐԱՄԿԶԲԻՆ
- 17.1 Առաքելոց վանքի կռիվը:
- 17.2 1904թ. Մասունի ինքնապաշտպանությունը:
- 17.3 Երիտթուրքերի 1908թ. հեղաշրջումը:
- 17.4 Կիլիկիայի 1909թ. հայկական ջարդերը:
18. ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ 20-ՐԴ ԴԱՐԻ ՄԿԶԲԻՆ
- 18.1 Եկեղեցու գույքի բռնագրավումը:
- 18.2 Հայ-թաթարական բախումները:
- 18.3 Ցարական կառավարությունը և «Դաշնակցության գործը»:
- 18.4 Հայկական հարցի վերաբացումը 1912-1914թթ.:
19. ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ
- 19.1 Ռազմական գործողությունները Կովկասյան ճակատում:
- 19.2 Կամավորական շարժումը:
- 19.3 Արևելյան (Հայկական) լեգեոնը:
20. ՀԱՅՈՑ ՄԵԾ ԵՂԵՈՆ
- 20.1 Հայոց ցեղասպանությունը երիտթուրքերի պետական քաղաքականություն:
- 20.2 Մեծ եղեռնի ընթացքը:
- 20.3 Հայոց ցեղասպանությունը և առաջադեմ հասարակությունը:
- 20.4 Ինքնապաշտպանական հերոսամարտերը 1915թ.:
- 20.5 Եղեռնի կազմակերպիչների դատաստանը:
21. ՓԵՏՐՎԱՐՅԱՆ ԵՎ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐՅԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ
- 21.1 Փետրվարյան հեղափոխությունն ու Հայաստանը:
- 21.2 Հոկտեմբերյան հեղափոխությունն ու Հայաստանը:
22. ԻՐԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԵՎ ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍՈՒՄ 1918Թ. ՄԿԶԲՆԵՐԻՆ: ՄԱՅԻՍՅԱՆ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԵՐԸ
- 22.1 Հայկական կանոնավոր զորքի ստեղծումը:
- 22.2 Պատերազմի վերսկսումը:
- 22.3 Թուրք-անդրկովկասյան պատերազմի վերաճումը թուրք-հայկականի:
- 22.4 Մարդարապատի, Բաշ Ապարանի և Ղարաքիլիսայի հերոսամարտերը:
- 22.5 Մայիսյան հերոսամարտերի պատմական նշանակությունը:
23. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ
- 23.1 Հանրապետության հռչակումը: Իշխանության մարմինների ստեղծումը:
- 23.2 ՀՀ սոցիալ-տնտեսական վիճակը:
- 23.3 Հասարակական-քաղաքական կյանքը:
- 23.4 Երկրի կայունությունը սպառնացող վտանգները:
- 23.5 ՀՀ միջազգային դրությունը: Սևրի պայմանագիրը:
- 23.6 1920թթ. թուրք-հայկական պատերազմը: ՀՀ անկումը:
24. ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ 1920-1922ԹԹ.
- 24.1 Քեմալական շարժումը և խորհրդա-թուրքական մերձեցումը:
- 24.2 Հայաստանի խորհրդայնացումը:
- 24.3 1921թ. փետրվարյան ապստամբությունը:

24.4 Խորհրդային Հայաստանն Անդրդաշնության և ԽՍՀՄ կազմում:

24.5 Տարածքային հիմնախնդիրները:

24.6 Հայկական հարցը Լոնդոնի և Լոզանի կոնֆերանսներում:

25. ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ 1922-1941ԹԹ.

25.1 Նոր տնտեսական քաղաքականություն (ՆԷՊ):

25.2 ՀԽՍՀ ինդուստրացումն ու գյուղատնտեսության կոլեկտիվացումը:

25.3 Կոմկուսի մենիշխանությունը:

25.4 Քաղաքական բռնաճնշումները: Հայկական ԽՍՀ նոր Սահմանադրությունը:

25.5 Հայրենադարձություն:

26. ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒԴԴՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏԻ ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ

26.1 Հայ ժողովրդի ներդրումը Երկրորդ աշխարհամարտում:

26.2 Ազգային դիվիզիաները:

26.3 Հայ առաքելական եկեղեցին պատերազմի տարիներին:

26.4 Միյուռքահայությունը Երկրորդ աշխարհամարտի տարիներին:

26.5 Հայկական տարածքների խնդիրը 1945-1946թթ.:

27. ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ 1945-1991 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ

27.1 Արդյունաբերությունը և գյուղատնտեսությունը:

27.2 Հասարակական-քաղաքական կյանքը:

27.3 Ազգային զարթոնքը Հայաստանում 1960-ական թթ.:

27.4 Այլախոհական շարժումը Խորհրդային Հայաստանում:

27.5 Հայրենիք-սփյուռք առնչությունները 1920-1991թթ.:

28. ԱՐՑԱԽՅԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

28.1 Արցախյան շարժման սկիզբը:

28.2 ԼՂՀ անկախության հռչակումը և պետականության ձևավորումը:

28.3 ԼՂՀ Ներքին դրությունը:

28.4 Հասարակական-քաղաքական կյանքը:

29. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՐԴԻ ՓՈՒԼՈՒՄ

29.1 Հանրապետության հռչակումը:

29.2 ՀՀ ներքին դրությունը:

29.3 ՀՀ արտաքին քաղաքականությունը:

29.4 Հայրենիք-Սփյուռք հարաբերությունները:

30. ՀԱՅ ՀՈԳԵՎՈՐ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ 1920-1941ԹԹ.

30.1 Առաջին միջոցառումները կրթության և մշակույթի բնագավառում:

30.2 Կրթական նոր համակարգը:

30.3 Գիտության զարգացումը: Գրականությունը:

30.4 Թատրոնը, կոնոն, երաժշտությունը:

31. ՀԱՅ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ 1920-1941ԹԹ.

31.1 Նկարչությունը:

31.2 Ճարտարապետությունը:

32. ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՎԵՐԵԼՔԸ 1945-1991 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ

32.1 Կրթությունը, գիտությունը, գրականությունը:

32.2 Երաժշտությունը, թատրոնը, կինոն:

32.3 Կերպարվեստը, ճարտարապետությունը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԻՄՆԱԿԱՆ

1. Էլեկտրոնային դասախոսություն:

2. «Հայ ժողովրդի պատմություն», ՀԽՍՀ ԳԱ, հ. 5-8, Եր., 1967-1972:

3. «Հայոց պատմություն», հ. 3, գիրք Ա, ՀՀ ԳԱԱ ՊԻ, Եր., 2010:

4. Մելքոնյան Ա., Հայոց պատմություն (դասախոսությունների ձեռնարկ), Եր., 1998:

5. Սարգսյան Ա., Հակոբյան Ա., Հայոց պատմություն (Հնագույն շրջանից մինչև մեր օրերը), Եր., 2004:

6. Միմոնյան Հր., Հայոց պատմության հիմնահարցեր (Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը), Եր., 2000:
 7. Արզումանյան Մ., Հայաստան. 1914-1917, Եր., 1969:

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ

1. Գալոյան Գ., Հայաստանը և մեծ տերությունները 1917-1923թթ., Եր., 1999:
 2. Զոհրաբյան Է., 1920թ. թուրք-հայկական պատերազմը և տերությունները, Եր., 1997:
 3. Թորոսյան Շ., Կիլիկիայի հայերի ազգային-ազատագրական շարժումները, 1919-1920թթ., Եր., 1987:
 4. Թորիկյան Շ., Հայկական հարցը և միջազգային օրենքը, Բեյրութ, 1976:
 5. Խատիայան Ա., Հայաստանի հանրապետության ծագումն ու զարգացումը, Բեյրութ, 1969:
 6. «Հայաստանի Հանրապետության պառլամենտի օրենքները (1918-1920թթ.)», Եր., 1998:
 7. «Հայաստանը միջազգային դիվանագիտության և սովետական արտաքին քաղաքականության փաստաթղթերում (1828-1923)», Եր., 1972:
 8. Մելիքսեթյան Հ., Հայրենիք-սփյուռք առնչությունները և հայրենադարձությունը (1920-1980թթ.), Եր., 1985:
 9. Վրացյան Ս., Հայաստանի Հանրապետություն, Եր., 1993:
 10. ՈՒլուբաբյան Բ., Արցախի պատմությունը (սկզբից մինչև մեր օրերը), Եր., 1995:

ՍՏՈՒԳՄԱՆ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՁԵՎԵՐԸ

1. Ընթացիկ 1-ին ստուգում-Գրավոր ստուգողական աշխատանք՝ 100 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց՝ 30, 30, 40 միավորային արժեքով:
 2. Ընթացիկ 2-րդ ստուգում- Գրավոր ստուգողական աշխատանք՝ 100 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց՝ 30, 30, 40 միավորային արժեքով:
 3. Ամփոփիչ ստուգում-Բանավոր՝ 100 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց՝ 30, 30, 40, միավորային արժեքով:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴՐՈՒՉՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ

1. Բաղադրիչ 1- հաճախումներ 10%
2. Բաղադրիչ 2- ընթացիկ ակտիվություն 10%
3. Բաղադրիչ 3- ընթացիկ ստուգում 1-ին 20%
4. Բաղադրիչ 4- ընթացիկ ստուգում 2-րդ 20%
5. Բաղադրիչ 5- ամփոփիչ բանավոր ստուգում 40%

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ

ԳՊՄԻ գնահատական	Տառային գնահատական	Գնահատականի պաշտոնական թվային համարժեքը	
96-100	A+	5+	
91-95	A	5	
86-90	A-	5-	
81-85	B+	4+	
76-80	B	4	
71-75	B-	4-	
66-70	C+	3+	
61-65	C	3	
40-60	C-	3-	
Մինչև 39	D	2	

Ուսանողի ծանրաբեռնվածության աշխատաժամանակը կրեդիտ/կրեդիտ ժամ-5/150

Հ/Հ	Թեմա	Լսար. ժամ				Ուսանողի ինքնուրույն աշխատա- ժամանակը	Ուսանողի ընդհանուր աշխատա- ժամանակը
		Դաս	Մեմ.	Գործ.	Լաբ.		
1.	ԻՐԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՐԴՐԿՈՎԿԱՍՈՒՄ XIXԴ. ՄԿՁԲԻՆ Իրադրությունն Անդրկովկասում: 1804-1813թթ. ռուս-պարսկական պատերազմը: 1806-1812թթ. ռուս-թուրքական պատերազմը: Հայերի մասնակցությունը ռազմական գործողություններին:	2				2	4
2.	ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԻԱՅՈՒՄԸ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻՆ 1826-1828թթ. ռուս-պարսկական պատերազմը: Հայ կամավորական շարժումը: Ռուսաստանի հետ Արեվելյան Հայաստանի միացման պատմական նշանակությունը:	2				2	4
3.	ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ 1828-1829ԹԹ. ՌՈՒՍ-ԹՈՒՐԿԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ Կարսի գրավումը: Բայազետի ազատագրումը: Պատերազմական գործողությունները 1829թ.: Հայերի մասնակցությունը ռազմական գործողություններին:	2				2	4
4.	ՊԱՐՄԿԱՀՊԱՏԱԿ ՀԱՅԵՐԻ ԵՎ ԱՐԵՎՄՏԱՀԱՅԵՐԻ ՆԵՐԳԱՂԹԸ 1828-1931ԹԹ. Պարսկահպատակ հայերի ներգաղթը 1829-1829թթ.: Ադրիանապոլսի պայմանագիրը: Արևմտահայերի ներգաղթը		2			2.5	4.5
5.	ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԿԱԶՄՈՒՄ 1830-1850ԹԹ. Հայաստանի ինքնավարության ծրագիրը: Հայկական մարզ: Վարչական հետագա բաժանումները: Տնտեսական կացությունը: Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու կանոնադրու- թյունը` «Պալաժենիե»:	2				2	4
6.	1853-1856ԹԹ. ՂՐԻՄԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԵՎ ՀԱՅԵՐԸ ՌԱԶՄԱՆԱԿԱՆ գործողությունները Կովկասյան ճակատում: Հայ ժողովրդի մասնակցությունը Ղրիմի պատերազմին:		2			2.5	4.5
7.	ԱՐԵՎՄՏԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ 1830-1860-ԱԿԱՆ ԹԹ. Արևմտահայության Ազգային սահմանադրությունը: Զեյթունի 1862թ. ապստամբությունը:	2				2	4
8.	ՀԱՅ ՀԱՍՏԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀՈՍԱՆՔՆԵՐԸ Պահպանողական հոսանք: Ազատամտական հոսանք:		2			2	4
9.	1877-1878ԹԹ. ՌՈՒՍ-ԹՈՒՐԿԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ: ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅՆԱՅՈՒՄԸ 1877-1878թթ. ռուս-թուրքական պատերազմը: Հայ ժողովրդի մասնակցությունը պատերազմին: Հայկական հարցի միջազգայնացումը:	2				2	4
10.	ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ 1870-1900-ԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ		2			2.5	4.5

	Գյուղացիական բարեփոխումները: Արդյունաբերություն և առևտուր: Ցարական կառավարության ազգային-գաղութային քաղաքականությունը:					
11.	ԱԶԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ԳԱՂՏՆԻ ԽՄԲԱԿՆԵՐՆ ՈՒ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ Զինված պայքայի գաղափարախոսության ձևավորումը: Ազատագրական գաղտնի խմբակները: Ազատագրական գաղտնի կազմակերպությունները:	2			2	4
12.	ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ Արմենական կուսակցություն: Ձևավորումը, գործունեությունը, ծրագիրը: Հնչակյան կուսակցություն: Ձևավորումը, գործունեությունը, ծրագիրը: ՀՅ դաշնակցություն: Ձևավորումը, գործունեությունը, ծրագիրը:		2		2.5	4.5
13.	ՖԻԴԱՅԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ Շարժման նախադրյալները: Շարժման վերելքը: Ֆիդայական շարժումը և կուսակցությունները:	2			2	4
14.	ԱՐԵՎՍՏԱՀԱՅՈՒԹՅԱՆ ԱԲՐՈՒԼՀԱՄԻԴՅԱՆ ԿՈՏՈՐԱԾՆԵՐԸ 1890-ԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ Թուրքիայի հայահալած քաղաքականության սաստկացումը: Սասունի ապստամբությունը: Բարենդրոզումների մայիսյան ծրագիրը: Հայկական կոտորածները 1894-1896թթ.: Մեծ տերությունների դիրքորոշումը:		2		2	4
15.	ԱՐԵՎՍՏԱՀԱՅՈՒԹՅԱՆ ԻՆՔՆԱՊԱՇՏՊԱՆԱԿԱՆ ԿՈՒՎՆԵՐԸ 19-ՐԴ ԴԱՐԻ 90-ԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ Զեյթունի 1895թ. ապստամբությունը: Ինքնապաշտպանական կռիվները Մալաթիայում, Ուրֆայում, Վանում:	2			2	4
16.	ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ ԵՎ ՇՐՋԱՆՈՒՄ Հայ հոգևոր մշակույթը Լոր շրջանում: Հայ նյութական մշակույթը Լոր շրջանում:		2		2	4
17.	ԱՐԵՎՍՏԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ 20-ՐԴ ԴԱՐԱՄԿԶԲԻՆ Առաքելոց վանքի կռիվը: 1904թ. Սասունի ինքնապաշտպանությունը: Երիտթուրքերի 1908թ. հեղաշրջումը: Կիլիկիայի 1909թ. հայկական ջարդերը:	2			2	4
18.	ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ 20-ՐԴ ԴԱՐԻ ՄԿԶԲԻՆ Եկեղեցու գույքի բռնագրավումը: Հայ-թաթարական բախումները: Ցարական կառավարությունը և «Դաշնակցության գործը»: Հայկական հարցի վերաբացումը 1912-1914թթ.:		2		2.5	4.5
19.	ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ Ռազմական գործողությունները Կովկասյան ճակատում: Կամավորական շարժումը: Արևելյան (Հայկական) լեգեոնը:	2			2	4
20.	ՀԱՅՈՑ ՄԵԾ ԵՂԵՈՆ Հայոց ցեղասպանությունը երիտթուրքերի պետական քաղաքականությունը: Մեծ եղեռնի ընթացքը: Հայոց ցեղասպանությունը և առաջադեմ հասարակու-		2		2.5	4.5

	թյունը: Ինքնապաշտպանական հերոսամարտերը 1915թ.: Եղեռնի կազմակերպիչների դատաստանը:						
21.	ՓԵՏՐՎԱՐՅԱՆ ԵՎ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐՅԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒ- ԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ Փետրվարյան հեղափոխությունն ու Հայաստանը: Հոկտեմբերյան հեղափոխությունն ու Հայաստանը:	2				2	4
22.	ԻՐԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԵՎ ԱՆԴՐԿՈՎ- ԿԱՍՈՒՄ 1918Թ. ՄԿՋԲՆԵՐԻՆ: ՄԱՅԻՍՅԱՆ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԵՐԸ Հայկական կանոնավոր զորքի ստեղծումը: Պատերազմի վերսկսումը: Թուրք-անդրկովկասյան պատերազմի վերաճումը թուրք-հայկականի: Սարդարապատի, Բաշ Ապարանի և Ղարաքիլիսայի հերոսամարտերը: Մայիսյան հերոսամարտերի պատմական նշանակու- թյունը:	2				2.5	4.5
23.	ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ Հանրապետության հռչակումը: Իշխանության մարմինների ստեղծումը: ՀՀ սոցիալ-տնտեսական վիճակը: Հասարակական-քաղաքական կյանքը: Երկրի կայունությանը սպառնացող վտանգները: ՀՀ միջազգային դրությունը: Սևրի պայմանագիրը: 1920թթ. թուրք-հայկական պատերազմը: ՀՀ անկումը:	2				2	4
24.	ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ 1920-1922ԹԹ. Քեմալական շարժումը և խորհրդա-թուրքական մերձեցումը: Հայաստանի խորհրդայնացումը: 1921թ. փետրվարյան ապստամբությունը: Խորհրդային Հայաստանն Անդրդաշնության և ԽՍՀՄ կազմում: Տարածքային հիմնախնդիրները: Հայկական հարցը Լոնդոնի և Լոզանի կոնֆերանսներում:	2				2.5	4.5
25.	ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ 1922-1941ԹԹ. Նոր տնտեսական քաղաքականություն (ՆԷՊ): ՀԽՍՀ ինդուստրացումն ու գյուղատնտեսության կոլեկտիվացումը: Կոմկուսի մենիշխանությունը: Քաղաքական բռնաճնշումները: Հայկական ԽՍՀ նոր Սահմանադրությունը: Հայրենադարձությունը:	2				2	4
26.	ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒԻՐԸ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏԻ ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ Հայ ժողովրդի ներդրումը Երկրորդ աշխարհամարտում: Ազգային դիվիզիաները: Հայ առաքելական եկեղեցին պատերազմի տարիներին: Սփյուռքահայությունը Երկրորդ աշխարհամարտի տարիներին: Հայկական տարածքների խնդիրը 1945-1946թթ.:	2				2.5	4.5
27.	ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ 1945-1991 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ Արդյունաբերությունը և գյուղատնտեսությունը: Հասարակական-քաղաքական կյանքը: Ազգային զարթոնքը Հայաստանում 1960-ական թթ.:	2				2	4

	Այլախոհական շարժումը Խորհրդային Հայաստանում: Հայրենիք-սփյուռք առնչությունները 1920-1991թթ.:						
28.	ԱՐՅԱԽՅԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ Արցախյան շարժման սկիզբը: ԼՂՀ անկախության հռչակումը և պետականության ձևավորումը: ԼՂՀ Ներքին դրությունը: Հասարակական-քաղաքական կյանքը:		2			3	5
29.	ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՐԴԻ ՓՈՒԼՈՒՄ Հանրապետության հռչակումը: ՀՀ ներքին դրությունը: ՀՀ արտաքին քաղաքականությունը: Հայրենիք-Սփյուռք հարաբերությունները:	2				2	4
30.	ՀԱՅ ՀՈԳԵՎՈՐ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ 1920-1941ԹԹ. Առաջին միջոցառումները կրթության և մշակույթի բնագավառում: Կրթական նոր համակարգը: Գիտության զարգացումը: Գրականությունը: Թատրոնը, կոնոն, երաժշտությունը:		2			2.5	4.5
31.	ՀԱՅ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ 1920-1941ԹԹ. Նկարչությունը: Ճարտարապետությունը:		2			2	4
32.	ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՎԵՐԵԼՔԸ 1945-1991 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ Կրթությունը, գիտությունը, գրականությունը: Երաժշտությունը, թատրոնը, կինոն: Կերպարվեստը, ճարտարապետությունը:		2			2	4
33.	Ընթացիկ 1-ին ստուգում					4.5	4.5
34.	Ընթացիկ 2-րդ ստուգում					4.5	4.5
35.	Ամփոփիչ ստուգում					7	7
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	32	32			86 ժամ	150 ժամ